

בראתי יצר הרע בראתי

תורה תבלין

A Torah Tavlin Publication
34 Mariner Way Monsey, NY 10952

שבת קודש פרשת שמות - שבת מברכים חודש שבט
Shabbos Parshas Shemos - Shabbos Mevorchim
December 28, 2002 כ"ג טבת תשס"ג

לכל זמן ועת (Monsey, NY)

הדלקת נרות - 4:17 שקיעה/יום השבת - 4:36
זמן קריאת שמע/מ"א - 9:03 צאת הכוכבים/מערב - 5:26
זמן קריאת שמע/גר"א - 9:39 לשיטת רבינו תם - 5:48

מדעת עליון

ויקם מלך חדש על מצרים הבה נתחכמה לו פן ירבה וכו' (א-י)
פרש"י הבה נתחכמה, למושיען של ישראל לדונם במים, שכבר נשבע שלא
יביא מבול לעולם. והם לא הבינו שעל כל העולם אינו מביא אבל הוא מביא על
אומה אחת עכ"ל. ולכאורה הדברים מבהילים, דמשמע שהמצריים האמינו
ביד ה' לענשם רק שמצאו להם תחבולה להנצל מזה ע"י שידונם במים, ומכיון
שהקב"ה משלם אך בדרך מדה כנגד מדה, וכבר נשבע שלא יביא עוד מבול, לכן
אין להם במה לדאוג. וכי אפשר לחשוב שאם א"א להקב"ה לענוש לרשע במדה
כנגד מדה, לא יעשו לו מאומה? והרי בדיני אדם לא מצינו כן דאף מי שנתחייב
מיתה, אבל א"א לדונו באותה מיתה הכתובה בו, רשאים להרגו בכל אופן.
ולמה חשבו המצריים שבדיני שמים אינו כן?

ומפרש הגמ"ר ברוך סורוצקין זצ"ל, דבע"כ צריך לומר דדיני אדם הוא
ענין של עונש וצריך לענוש את הרשע בכל אופן שיכולים, משא"כ בדיני שמים
אינו גדר של עונש, כי רק עולם הבא הוכן לעונשים הראויים לכל אדם,
והיסורים הוא רק כדי להביא את האדם לידי תשובה, ומש"ה מענישים אותו
מדה כנגד מדה ומרגיש שהוא עונש על החטא שעשה. ואה"נ אם א"א לענוש
מדה כנגד מדה מאיזה טעם שיהיה, אין מענישים אותו בעולם הזה כלל, דהרי
אז יהיה רק גדר של עונש ואין זה תכלית עולם הזה, רק בעולם הבא.
וזהו נמי ענין של "צדיקים מדקדקין כחוט השערה" - שלצדיק מענישין
אותו על כל חטא וחטא כדי שיבין שהוא עונש מן השמים, ועי"ז ישפר מעשיו.

הבא נא ידך בחיקך ויבא ידו בחיקו ויוציאה והנה ידו מצורעת כשלג (ד-ו)
פרש"י אף באות זה רמז שלשון הרע סיפר, באמרו "לא יאמינו לי". לפיכך

ועתה לכה ואשלחך אל פרעה והוצא את עמי בני ישראל ממצרים וגו' (ג-י)

Hunted by Pharaoh, divorced from his people's pain, and to top it off, unable
to "speak clearly", Moshe is the most unlikely of all candidates to free the Jews.
Nevertheless, it was Moshe who would say to Pharaoh, "Let my People go!" It
would seem a far better choice to have been his brother Aharon. Aharon was
loved and admired by the people with whom he had shared years of oppression
and pain. Aharon could speak clearly and eloquently. Aharon was the logical
choice for redeeming the Jews, so why did Hashem insist on sending Moshe?

R' Aaron Tendler Shlit"a answers that obviously Hashem could have
brought about the people's redemption all by himself. However, the normal
method that Hashem employs is to include the presence of intermediaries. Thus,
Moshe's mission here was to teach the Bnei Yisroel that he, Moshe, was
fundamentally insignificant even as his very involvement and the people's
dependency on him increased. As a result, Moshe was the perfect candidate! The
very illogic of his candidacy proved that Hashem and not Moshe was responsible
for the miracles of redemption. Whereas Pharaoh should have immediately
imprisoned Moshe, the most wanted man in Egypt, Moshe came and went with
complete impunity. Whereas the people should have shunned Moshe's claim to
leadership because of his absence and disassociation from their pain and
suffering, Moshe was accepted as the divinely appointed long awaited redeemer!
As far as Moshe's inability to speak clearly, Moshe himself undermined his own
mission. It was Moshe's reluctance, sensitivity, and developing humility, that
brought into the process not just one intermediary, but two - his brother, Aharon.

הוא היה אומר

R' Avrohom Mordechai Alter ZT"L (Imrei Emes) would say:

"Wherever one goes, he should make sure to have good friends. Even if he
doesn't stay in one place for more than a few days, he should always keep in
mind that even a *sefer* can be a good friend!"

A Wise Old Man once said:

"We have enough youth. How about a 'Fountain of Smart!'"

R' Meshulam Dovid Soloveitchik Shlit"a would say:

"It would appear that had Moshe not taken the initiative to investigate the
burning bush, Hashem would not have spoken to him. Even though the ultimate
goal of this miracle was for the good of the Jewish people, it never would have
happened without human initiative."

THIS ISSUE SPONSORED BY MR & MRS MOSHE SPILMAN

For all inquiries and הערות, please call 845-821-6200 or E-mail: TorahTavlin@aol.com

through the government's decrees had been rescinded! R' Elimelech sent for his students to share the good news, but they were not in their lodgings. When eventually they were found dancing in the wedding hall, the *Rebbe* R' Elimelech understood that his disciples' determination to defy the government decree had succeeded where his own prayers had failed. Their *mitzvah* of marrying two orphans precisely at the moment when the decree was to have taken effect, "prevented" G-d from carrying out the decree.

This precedent, said the **Munkatcher Rebbe, R' Chaim Elazar Shapira ZT"l**, was set in Egypt. "*(The midwives) did not do as the king of Egypt had spoken to them; rather they caused the boys to live.*" At the time that Pharaoh's decree to kill all the newborn Jewish boys was to have taken effect, the midwives did not obey. Rather, at that very hour, they defiantly caused the boys to live and even gave the boys milk and warm blankets. In this way, they prevented the decree from taking effect.

TORAH GEMS

ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב איש וביתו באו וגו' (א-א)

The first words of *Torah She-Ba'al Peh* - Oral Torah, are "אמימי קורין" - *An open Mem*, because there is an open space at the bottom of the letter. Likewise, *Torah She-Ba'al Peh* ends with the words "את עמו בשלום", and the letter "ס". This letter, when placed at the end of a word, is called a *closed Mem*, as it has no openings whatsoever - it is entirely closed.

Says R' **Naftali Ropshitzer ZT"l** we find a *hint* to the concept of guarding one's tongue in the *Golus Mitzrayim*. The gift of speech was given to us in order that we should be able to converse and interact with others in *Torah* study and character improvement, and not to waste away our time with idle chatter and gossip. That's why *שבעל פה*, or the "*Torah of the Mouth*", begins with an "*Open Mem*" - when you open your mouth it should be to speak words of *Torah*. So too, it concludes with a "*Closed Mem*" - when you have finished learning, close your mouth and remain as a mute. But what happens, when the *Yetzer Hara* - the evil inclination, mixes in and convinces one to speak unholy words - *Lashon Hara*, and words of gossip and slander? When you put the letters of *Yetzer* - יצר - between the "open" and the "closed" *Mem*, it spells מצרים! This is found in the *posuk*. The letters of "המפסיק בדיבור אז יעשה" spell out the words "הבאים מצרימה" - *If one inserts (evil) words between the "Mems", it becomes Mitzrayim* - a clear reference to the terrible Egyptian Exile!

הלקהו בצרעת כמו שלקתה מרים עכ"ל. וצריכין להבין, למה היה צריך השי"ת לרמוז למשה גם באות השני שדיבר לשה"ר על בני ישראל, והלא כבר רמז לו באות א' עיי' השלכת הנחש וכמשפשיי קודם, ואיי"כ די לחכימה ברמזיה פעם א'! אלא מתוך הגמור **אברהם מאיר הלוי זצ"ל, אב"ד דעיר האלוסיסק**, ע"פ הגמ' (זבחים קב.) אמר עולא ביקש משה מלכות ולא נתנו לו, דכתי' "אל תקרב הלוס" ואין הלוס אלא מלכות עיי"ש. והענין מה שביקש משה מלכות הוא משום שחשב דקדושת המלך גדולה יותר מקדושות אחרות וכגון קדושת כהן גדול, והא ראייה דמשיחת המלך גדולה כ"כ דתספיק גם על בניו אחריו, משא"כ משיחת הכ"ג לא תספיק על הבנים. אמנם באמת אינו כן וקדושת כ"ג גדולה יותר, והראיה מצרעת, דנשיא שנצטרע עבר מנשיאותו, אבל כ"ג שנצטרע עומד בקדושתו ואסור באלמנה. ולכן משה ביקש מלכות, אבל הקב"ה הראה לו דקדושתו גדולה ממלך ועומד בבחינת כ"ג, אשר אם גם נעשה מצורע, עדיין עומד בקדושתו. ויהו הרמז במה שנעשה ידו מצורעת כשלג ואח"כ שבה כבשרו, לומר לו שאינו דומה למלך שאם נצטרע ירד מגדולתו, והרי הוא כהדיוט, ולזאת היה נצרך לאות השני.

מעשה אבות ... סימן לבנים

ותיראן המילדות את האלקים ולא עשו כאשר דבר אליהן מלך מצרים (א-יז)

One year, during the late 18th century, the Austrian government decreed that beginning on January 1st of the upcoming calendar year, no man would be allowed to get married until he had completed army service. It was also decreed that applicants for marriage licenses would have to pass a test of their proficiency in the German language. Obviously, these decrees were devastating for the Jewish communities, and the holy *Rebbe, R' Elimelech of Lizhensk ZT"l* prayed for hours on end that the decrees be revoked. Nevertheless, he sensed that his prayers were not being answered.

Meanwhile, several of R' Elimelech's disciples had raised money to marry off an orphaned bride and groom, and unbeknownst to their *Rebbe*, in a gesture of defiance, they had scheduled the wedding ceremony to take place precisely at midnight of the first of January, the exact moment when such a ceremony would become illegal.

It was R' Elimelech's custom to sleep from 10 p.m. to midnight every night, and then to arise for *Tikkun Chaiztos* - to cry over the destruction of the *Beis Hamikdosh*. As he lay down to sleep on the evening of December 31st, just before the decree was to take effect, he realized with a heavy heart that G-d's *Attribute of Strict Justice* would soon be brought to bear against the Jewish people. R' Elimelech slept for two hours and awakened at midnight, as usual, but he right away sensed that something had changed; The *Attribute of Strict Justice* had retreated and had been replaced by the *Attribute of Kindness*. The Heavenly decrees which were manifested